

עסקים עושים רק עם בורא עולם

הרב פנחס שפר שליט"א

שמי יעקב. אני גר בלונדון בשכונת סטמפורד היל. בערב שבת פרשת בהעלותך תשע"ט, היה ראשי תפוס. ידעתי שהשיר "לכה דוד לקראת כלה", עומד להתקיים במשפחתי על האופן של המשל. היו לי שלוש הצעות שידוכים לבתי היקרה שתחי, וכולם עשו רושם מצויין. הייתי נבוך ומבולבל, לא ידעתי להחליט מה מביניהם הוא המתאים ביותר, וכך נכנסתי לשבת קודש.

היה פרט נוסף שטרד את שלוותי. נשמע קצת מוזר ביחס לשמחה הגדולה שעמדה לפקוד את מעוננו, אבל כאשר דמיינתי את הרגע הזה שבו נשתה לחיים, זכרתי שאז יגיע הזמן לשלם לשדכן את המגיע לו, ואין לי שום מושג מהיכן להביא את הסכום הדרוש. השידוך לא יתעכב בגלל עניין פשוט כזה, ואם השידוך ייגמר לפני שיהיה לי כסף ביד, אאלץ ללוות ממישהו.

ואני אינו לווה כספים, ברוך השם יתברך, אני חי בצניעות, כשיש לי כסף – קונה, וכשאינן – אין. בני ביתי למדו להסתדר, ואני את השתדלותי עושה להביא טרף לבני ביתי. עכשיו, עם השידוך הקרב, הבנתי כי כמויות הביטחון שצריך לגייס כדי לעבור את התקופה הזאת, הם ברמה אחרת לגמרי מזו שהורגלתי בה עד עתה. הלחץ תפס אותי, בעיקר על הספק באיזה שידוך לבחור, וגם על דמי השדכנות. לא הכרתי את התחושה הזאת, ותהיתי על עצמי, איך יתכן שבשעה שכולנו מרוגשים מהעומד להתרחש אני נתפס לפכים קטנים. איפה כל מה שידעתי עד היום? איפה כל משפטי האמונה ופסוקי הביטחון? עלי לאסוף אותם מחדש, ולהקשיב להם כמו לא שמעתי מעולם.

וזאת היתה ההארה הראשונה שברצוני לספר עליה. באותו שבת התארח על שולחני בחור צדיק שיד ושם לו בספרי קודש ובסיפורי צדיקים, פה מפיך מרגליות. האורח הזה, כך חשבתי, נשלח אלי במיוחד משמים, לחזקני בזו השעה.

"בוא נדבר על העניין של ביטחון בהשם, ביקשתי מהבחור, "אני צריך חיזוק". הבחור נענה לאתגר, וכמו תמיד, גם הפעם הוא מצד מיד סיפור מופלא: רבי אשר פריינד זצ"ל בנה כמה בניינים ברמות, והיה צריך לשלם מקדמה של שני מיליון שקלים מזומנים לקבלן. לא היה לו שום מושג מהיכן להשיג אותם, והוא הלך להתבודד ולבקש ממי שהכל שלו, שיתן לו. עמד וביקש הפציר והתחנן, ופתאום שינה את טעמו. נעצר מתחננוניו, ועשה חשבון כזה: הרי אינני צריך להביא היום את הכסף. תאריך התשלום יחול רק בעוד שלושה ימים, אז מה קרה לי היום? מה פתאום אני מודאג כל כך? הרי אם יהיה לי היום את הכסף הלא אפקיד אותם בבנק, וכי איני סומך על הקב"ה שהבנק שלו עובד טוב לפחות כמו הבנק שלי? הרי ברגע שאצטרך, הוא ישחרר לי את הסכום!

"ריבוננו של עולם", קרא ר' אשר פריינד מעמקי לבבו, "אני רוצה לסמוך עליך!!! תחזק אותי בביטחון גמור!"

מרגע זה ואילך שוב לא התפלל על שני מיליון שקלים, אלא על מצרך יקר בהרבה. הוא ביקש על ביטחון, שהקב"ה יחזק אותו ויטע בקרבו את התחושה האיתנה כי הוא סמוך ובטוח בחסדו יתברך. כך התפלל במשך כמה שעות!

למותר לצין שביום שהוא היה צריך את הסכום, הגיע אליו כל הכסף באורח פלא. הסיפור חיזוק אותי מאוד. השבת, מקור הברכה, עברה עלי התרוממות גדולה. התענג על השם - ויתן לך משאלו ליבך.

ביום ראשון שיניתי כיוון בתפילת 'אתה חונן'. במקום לבקש שיחונן אותי בדעת להחליט באיזה שידוך לבחור, התפללתי מעומק הלב שיחונן אותי שאדע ואבין שאני עומד לגמרי מהצד, והקב"ה מוליך אותי לשידוך הנכון. בקשה נוספת ביקשתי בברכה הזו, שהשם ייתן לי את השכל הישר, לדעת עד כמה אני צריך להשתדל להשיג את הכסף לתשלום לשדכן.

נכון שאני מתפלל ומבקש מהקב"ה שיחזקני בביטחון, אבל איך אדע מהי דרגתי ומה אכן נדרש ממני? קראתי לאחרונה במאמריו של המשפיע רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, ששמע מחתנו של האדמו"ר מתולדות אהרון זצ"ל, שחמיו זצ"ל הוציא ספר על אמונה, ורצה להוציא גם ספר על ביטחון. הוא כבר כתב את הספר, אך לבסוף, לא הוציאו לאור. הוא הסיבר זאת בכך שאנשים יכולים לטעות בענייני ביטחון. זהו דבר מסור ללב, וכל אדם צריך לעשות השתדלות לפי מידת הביטחון שיש לו. קשה לקבוע את הגבול הדק שבין השתדלות רצויה שהיא מצווה, לבין איש השתדלות יתרה. לפעמים אדם משאיר את בני ביתו רעבים בתואנה שהוא בוטח בהשם שישלח לו את מזונו ללא השתדלות, כאשר האמת היא שהוא בסך הכל מתעצל. להוציא ספר לרבים, ולקבוע כללים מתאימים לכולם, זה דבר בלתי אפשרי.

נצבים

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

הערות / הארות

נא לשלוח למייל:

shuly3910@gmail.com

הפצה: מייל, דרשו, אור נקי,
לדעת, אידישע ווינקעל

העלון השבת הודפס לעילוי נשמת
מרת חנה הנטשע בת ר' אלטר יוסף ע"ה
נתרם ע"י בנה הרב יוסף קנר שליט"א

ומפני שאכן אין ספר כזה, ואין מי שיעמוד ויפסוק לי בצורה מפורשת כמה עלי להשתדל עמדתי ופרשתי תחינתי לפני המגן לכל החוסים בו, שיחונני דעה בינה והשכל, ויכוון אותי להתנהג באופן הנכון לי, כרצונו יתברך.

בימים הבאים התבהרה התמונה, וכבר ידענו לאיזה שידוך הקב"ה מוביל אותנו.

ביום חמישי, בסיעתא דישימא, עמדנו לברך על המוגמר, וכשנודע לי שהשדכן גם אמור להופיע במסיבת האירוסים, התפללתי שוב להקב"ה במילים אלו: איני יודע באיזה מדרגה של ביטחון אני, אבל רצוני להיות בעל ביטחון, אנא, אינני רוצה ללוות, תעזור לי שלא אצטרך להגיע לזה. והתחננתי מעומק הלב: נא, ריבנו של עולם, קח את מקצת הביטחון שאני מסוגל להעמיד לפניך, ויהא חשוב בעיניך כאילו בטחתי בך בשלמות.

בשעה שמונה וחצי שערב עמדת לי לצאת מהבית לכיוון תחנת האנדער גראונד 'זו הרכבת התחתית הלונדונית' שתוביל אותי לאזור גולדרס גרין, לבית החתן למסיבת האירוסין, אלא שאז נזכרתי במצווה שלי.

בישיבה בה אני משמש כר"מ, לומד בחור חשוב. הבחור הזה פרוש מענייני העולם הזה. שום דבר הוא אינו מסדר לעצמו, היו כאלה שניסו לעזור לו ולכוון אותו להסתדר, אבל אני, רוח אחרת היתה עמי. אמרתי לעצמי, שתהא זו זכות עבורי לארגן לו את הדברים. בסופו של דבר, אי אפשר לדעת מה יקרה בעוד ארבעים שנה, ואפילו רק בעוד עשרים שנה. שמו של הבחור תמיד לצאת ברבים לגאון ולתפארת, כתלמיד חכם מובהק אשר שם לילות כימים בלימוד התורה, ואני עוד עשוי להיות זה שיספר בהתרגשות כי זכיתי להציע את מיטתו בישיבה... גם את בסופו של דבר ישאר הבחור אלמוני, הרי שאין סיבה לעצור אותי מהדמיון המבורך הזה, שיש בו לבחור הן הטבה גשמית והן הטבה רוחנית, שכן כאשר חושבים טוב על השני, הטוב שבו צף ועולה למעלה, וזה משפיע עליו למעשה.

בשבועיים האחרונים, לא חש הבחור בטוב ולא היה בישיבה. בבוקר התקשר אלי אביו של הבחור והוא סיפר לי שבעז"ה היום הערב יחזור הבחור לישיבה, וביקש לי שאעזור לו להתארגן. הדבר פרח מזכרוני. בדיוק כשהייתי בדרך לרכבת נזכרתי בכך, ידעתי שאם לא אסדר לו מקום לישון, הוא פשוט יישן על ספסל. נלחמתי עם עצמי, אם לפנות ימינה או שמאלה, לכיוון התחנה או לכיוון הישיבה, ולבסוף החלטתי שעל המצווה איני מוותר בשום אופן. הלכתי לכיוון הישיבה ומצאתי את הבחור עייף ויגע. כיוונתי אותו אל החדר שלו, פתחנו את המזוודה וסידרתי לו את חפציו. יש בגדים שצריך לתלות בארון, יש חפצים שחשוב להניח במגירה, ויש כמה פריטים שצריך לקפל ולהניח על המדף. תוף זמן קצר היתה על המזוודה מאורגנת יפה בחדר.

אני מסיים את מלאכתי ואז מבטי נופל על הדופן הכפולה שבמכסה המזוודה, אולי נשאר שם מסמך חשוב כלשהוא, אני מהרהר. אני ממשש בתוך התא ומוציא מעטפה חומה שלפיליאתי הרבה היא נושאת את שמי לכבוד הר"מ המסור הרב... ומה במעטפה? 2,000 יורו! לא פחות ולא יותר.

עיני הוצפו דמעות. בשום שלב לא יכולתי לדמיין שככה יתגלגלו הדברים, מעולם לא קיבלתי מתלמיד אפילו רבע מהסכום הזה. ריבנו של עולם דאג לי, ארגן לי, סידר לי את כל הסכום שאני צריך בדיוק

בזמן! היה לי די כסף לשלם לשדכן, לקנות ש"ס לחתן, ואף לקנות מתנה לכבוד ה'תנאים' שיתקיימו בקרוב. - טאטע זיסער! אין עסק טוב יותר מלבטוח רק בך. תן לי את הכוח והשכל לסמוך עליך תמיד!

עוד יהללך סלה

הרה"ק רבי אלכסנדר זיסקינד זצוק"ל

ידוע מאמר רבותינו ז"ל בגמרא דברכות (דף ד:): גודל מעלת תהילת המזמור של "תהילה לדוד". דאמר רבי אלעזר, אמר רבי חנינא: כל האומר תהילה לדוד שלוש פעמים ביום מובטח לו שהוא בן העולם הבא ואיתא נמי בפרק כל כתבי (שבת קיח:): והובא גם כן בטור (סימן נא): אמר רבי יוסי: יהא חלקי עם גומרי הלל בכל יום.

ועל-כן יזהר האדם במאד מאד בכוונת מזמור זה כפי ענין המילים והפסוקים המורים אליו, ופסוקי "אשרי", שלושתן יאמר האדם בכוונה עצומה ובשמחה גדולה בלבו.

כשאומר "אשרי יושבי ביתך וגו'", ישמח בלבו שמחה עצומה על שנכה אותו יתברך להיותו מן העומדים בבית המלך מלכו של עולם ולברך בשמו.

ובפסוק "אשרי העם שככה לו", וביחוד באשרי העם שה' אלהיו", יכניס האדם שמחה עצומה בלבו על אלוקותו יתברך שמו ויתעלה, ויתן הודאה עצומה בלבו ליתברך שמו על שזכה להיות מעם קדוש הישראלי.

ובפסוק "ארוממך אלוקי המלך, ואברכה שמך לעולם ועד", ובפסוק: "בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד" - פרוש המילים של שני הפסוקים האלו מורים שמקבל האדם על עצמו שירומם ויברך ויהלל את שמו הגדול יתברך כל ימי חיותו.

לכן יזהר האדם מאד בקבלה זו על עצמו בשמחה עצומה עד מאד בשני פסוקים אלו, שלא יהיה, חס ושלום, דובר שקרים. ואחר שקבל על עצמו שישבח ויהלל שמו הגדול יתברך בתמידות, אחר כך מתחיל לשבח אותו יתברך שמו בפסוק שלישי: "גדול ה' ומהולל מאד וגו'" עד סוף פסוקי דזמרה.

ובפסוק גדול ה' ומהולל מאד, ולגדולתו אין חקר", יחשוב האדם במחשבתו בשמחה עצומה מגדולתו של הבורא, יתברך שמו ויתעלה, בבריאת העולמות העליונים עד אין חקר וסוף ותכלית, וכולם נותנים לו יתברך גדלה והתפארות לאין תכלית כמבאר לעיל קצת בשער הראשון (פרק שני).

גם בכל פסוק של המזמור, העיקר הוא שיכוון האדם את השבח של בוראנו יתברך ויתעלה הנאמר בענין הפסוק, אך אבאר על כמה פסוקים פרטים מה שראוי לכוון להם כוונה פרטית.

בפסוקי "הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה". "ועוזו נוראתיך יאמרו, אספרנה" - יקבל על עצמו שישיח ויספר בתמידות בכבודו ונפלאותיו העצומים ובגדלותו של יוצרנו ובוראנו יתברך ויתעלה.

ובפסוק "טוב ה' לכל, ורחמי על כל מעשיו", ראוי שיתפלל האדם בלבו תפילה עצומה, שירחם השם יתעלה על כלל עם קדוש להטות לבבנו אל עבודתו יתברך שמו לבלתי ידח ממנו נדח, חס ושלום.

גם ראוי שיתפלל האדם בלבו, באם יש איזה חולי בתוך ביתו, רחמנא לצלן, או על שאר חולי ישראל, רחמנא לצלן, יתפלל בזה במחשבתו, שירחם עליו וישלח רפואה שלמה לאותו חולה.

ובפסוק "להודיע לבני האדם גבורותיו", ראוי לאדם לקבל במחשבתו על עצמו להודיע לבניו, גם לשאר בני אדם, גבורותיו יתברך שמו וגודל מלכותו.

ובפסוק "סומך ה' לכל הנפלים וגו'", ראוי לאדם להכניס בלבו שמחה עצומה בהבטחה על העתיד, שיסמוך השם יתעלה את השכינה הקדושה שנקראת "סכת דוד הנופלת", ויקים אותה מנפילתה לעתיד, כמרומז בגמרא דברכות, דף ד, עמוד ב, שפסוק זה מדבר על השכינה הקדושה. ויתפלל במחשבתו שהקמתה תהיה במהרה בימינו. וראוי שיקבל עליו תיכף מסירת נפש בציור איזה מיתה, ויכוון שמוסר עצמו למיתה בשביל השכינה הקדושה לקרב בזה סמיכתה וזקיפתה מהגלות.

ובפסוק עיני כל אליך ישברו ובפסוק "פותח את ידך", יכון האדם בשמחה עצומה גבורותיו יתברך ויתעלה על זה: מי כה' אלהינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בהשגחה פרטית על כל בריותיו, וזן ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כנים, כל אחד ואחד בעתו ובזמנו. גם יכון בפסוק "פותח את ידך". הכוונה הנדפסת בסידורים.

ובמילים "ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד", יתפלל במחשבתו שיתגדל כבודו יתברך בקרוב בביאת המשיח לעובדו כולם שכם אחד. וזהו: "ויברך כל בשר שם קדשו", שכל האומות יכירו וידעו כי לה' המלוכה.

אחי ורעי, בוודאי ראוי לאדם לכוון בכל הנזכר לעיל, כי בוודאי בכל כוונות האלו עושה אדם נחת רוח גדול ליוצרו ובוראו, יתברך שמו ויתעלה, ודי הערה בזה.

יודעים לפתות את הבורא

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א

"אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון" (תהילים פט, טז).

"א"ר יאשיה, כתיב אשרי העם יודעי תרועה, וכי אין אומות העולם יודעים להריע, כמה קרנות יש להן, כמה בוקיננוס יש להן, כמה סלפיגרסי יש להן, ואמרת אשרי העם יודעי תרועה, אלא שהן מכירין לפתות את בוראן בתרועה והוא עומד מכסא הדין

לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים והופך להם מידת הדין למידת רחמים" וכו' (ויק"ר כט, ד).

מפליא, מהו הפירוש "לפתות"?

'נזכרנו בדברי הגמרא (תענית ח.) "אמר רב אמי, אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפו. איני, והא אוקים שמואל אמורא עליה ודרש (תהילים עח, לו-לז) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, ואף על פי כן (שם, לח) והוא רחום יכפר עון. לא קשיא, כאן ביחיד כאן בציבור" - הרי שהפיתוי מתייחס לתפילה, שהקב"ה מתפתה, כביכול, על ידי התפילה. הנה יסוד מוסד, יסד לנו מרן הגרי"ו זצוקללה"ה, שבשופר, מלבד המצוה שבדבר, ב"רחמנא אמר תקעו" (ר"ה טז), עוד התחדש בו, כח התפילה וזהו מה שנאמר (בתפילת ר"ה), "שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים".

לכאורה, מה ענין הרחמים לתקיעת שופר, אטו נאמר רחמים אצל שאר מעשה מצוות. על כרחך, שהתרועה יש בה משום תפילה, ועל תפילת ודאי ששייך קבלת תפילה ברחמים.

וזהו מה שנאמר "שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך". מהו "שומע" ומהו "מאזין". על כרחך שה"שומע", מתייחס למצוות שופר. וה"מאזין", לתפילת שופר, וזהו מה שנאמר, "ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" (במדבר כג, כא), ופירש"י שם, "לשון חיבה ורעות".

אבל מתוך כך שאומרים פסוק זה בשופרות, על כרחך, שזה שייך לשופר. וזה פלא, מהו המיוחד של מצוות שופר, יותר משאר מצוות, הנמצאות וקיימות בישראל ולא בגויים.

ולהמבואר, הפירוש הוא, שאף על פי שכח התפילה, נאמר גם אצל גויים, כמו שמצאנו בנינוה ועוד, אבל התפילה שבשופר, זה נאמר רק "בו", בישראל, ולא בעכו"ם. ומעתה נראה, שזהו מה שנאמר "שמכירין לפתות את בוראן בתרועה", והכוונה היא לתפילה שבשופר, ודו"ק.

וזה גם מה שנאמר, שכשלוקחים את שופרותיהם בידיהם, עומד הקב"ה מכסא דין ויושב על כסא רחמים. היינו, לקבל את תפילתנו שבשופר, ברחמים, ולדון אותנו ברחמים, כנאמר, "עלה אלקים בתרועה", ומיד "ה' בקול שופר" (תהילים מז, ו).

לכן גם מתפללים "ארשת שפתינו יערב לפניך", ואת התפילה הזאת אומרים רק כשראש השנה חל ביום חול, לא בשבת. ואילו את "היום הרת עולם", אומרים, בין בחול ובין בשבת. משום שיום הדין, הוא בכל ראש השנה, גם בראש השנה שחל בשבת אבל "ארשת שפתינו", שזה מתייחס לעצם התקיעה, שהיא ה"תפילה" שבשופר, זה לא מתקיים כשחל ראש השנה בשבת, לכן אין אומרים "ארשת שפתינו" כשחל בשבת (לדעת הסוברים כן).

על כל פנים, "ארשת שפתינו" היא התקיעה, ולמה נקראת כן, על כרחך משום התפילה שבשופר. ולכן אומרים את ה"יהי רצון" לאחר התקיעות, שבו מבקשים, שיעלו המלאכים מתוך התקיעות וימליצו טוב בעדינו. והיא היא התפילה.

חזרה בתשובה - האפשרות לחזור

הרב יהודה רובן שליט"א

מכירים את הסמל המשולש שבו שלושה חיצים הנעים סביב עצמם? - סמל זה, שמשמעותו "ניתן למיחזור", מוכר לכל צרכן, ומתנוסס כמעט על כל מוצר שמכבד את עצמו.

אל תשיבנו ריקם מלפניך

הגאון רבי גרשון שטערן זצוק"ל

דלתיך דפקנו רחום וחנן נא אל תשיבנו ריקם מלפניך, מלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו וכו' - מלך לפי עשרו וגדולתו, אם אינו נותן מתנה גדולה מאוד לא יחשב למתנה חשובה לכאורה הוא כפל לשון.

ושמעתי מידידי הגאון מו"ה אליעזר דייטש נ"י אבדק"ק באניהאד יע"א על פי משל שאחד הלך לקבץ נדבות וקיבל מעשיר אחד חמישה זהובים כסף, ושיבח את העשיר שהוא מאוד, ושאלו אותו האנשים: הנה שמענו שהיית גם אצל המלך, ספר נא לנו מה נתן לך, ויאמר העני, המלך שלח אותי ריקם מלפניו כי לא נתן לי רק חמשה זהובים כסף, וישאלו אותו האנשים הלא מקודם שיבחת את פלוני העשיר שנתן לך חמשה זהובים כסף ועל המלך אתה אומר ששלח אותך ריקם מלפניו, ויען העני לא מחכמה שאלתם על זה, בוודאי אם עשיר אחד נותן חמשה זהובים כסף נאה ויפה הוא מאוד, אבל אם מלך אחד מושל על מדינות הרבה נותן חמשה זהובים כסף, הלא לפי ערך עשרו וגדולתו נחשב זאת כאילו שלחני ריקם מלפניו.

וזה שאומרים דלתיך דפקנו רחום וחנן נא אל תשיבנו ריקם מלפניך, ואם תאמר תתן לנו חמשה זהובים כסף וכבר לא נחשב ריקם, לזה אומרים עוד, מלפניך "מלכנו" ריקם אל תשיבנו, כי לפי ערך גדולתך שאתה "מלכנו" מלך על כל הארץ, אם לא תתן לנו מתנה מאוד גדולה יהיה נחשב כאילו ריקם שלחתנו.

האמונה

קוראים יקרים,

החל משבוע הבא

העלון לא יודפס

הוא יופץ במייל

shuly3910@gmail.com

וכן ב: דרשו, אידישע ווינקעל וכו'

תודה רבה לקוראים

על התגובות החמות

לאורך 306 גלינות

תודה רבה

לכל מרחיבי גבולות האמונה

על חלוקת העלון מידי שבת

במשך כ-7 שנים.

שתזכו לשנה טובה ומבורכת

כתיבה וחתומה טובה

שתהא השנה הבאה לקראתנו

שנה של בריאות איתנה

שנה של שפע וסיעתא דשמיא

אמן כן יהי רצון.

זה למעלה משני עשורים, שהמילה "מיחזור" אינה עוד חידוש לשוני שנמצא במילון בלבד. הרעיון של מיחזור פסולת שהיה נשמע כגימיק פרסומי של ה"רוקים", חדר לתודעת הציבור וצבר אוהדים ברחבי העולם. רוב המדינות המתקדמות כבר שוחות היטב עם הזרם החדש, ונראה שהן אפילו מתחרות ביניהן, מי תצליח ליזום פרויקטים מקוריים יותר לטובת המיחזור.

בימים אלו, ימי הרחמים והסליחות, נעשה הפועל חז"ר, לשימושי במחזותינו. אנחנו מרבים לשמוע אותו בהקשר לחזרה בתשובה. עובדה זו, מעלה בנו תהייה: האם יש קשר רעיוני בין החזרה בתשובה לבין המיחזור הפופולארי, מלבד הדמיון הלשוני? האם יש ביניהם מן המשותף?

דומה שלא טעינו. אכן, מיחזור וחזרה בתשובה - בני אותה משפחה הם. כאשר אנו מבקשים לשבר את האוזן ולפשט לעצמנו ככל האפשר את התפקיד שלנו בעבודת תשובה, אנו מוצאים כי תשובה גם היא תהליך של חזרה למקור הלא כ"כ מוצלח, ולשפר אותו. בתרגום מילולי-חופשי ניתן לקרוא לה מיחזור, ואולי מיחזור המעשים.

אנחנו מבקשים לחזור, לאן? לנקודת ההתחלה. מצוות התשובה דורשת מאיתנו לשוב כדי לבדוק ולתקן את הדרך אשר הלכנו בה. הגישה היסודית שמשדרת מצוות התשובה אומרת: כדי להתקדם - יש לעשות רוורס, אי אפשר לשאוף לשיפור בלי תיקון הישן, אי אפשר לרוץ אל מטרה בלי עצירה לבקרה.

נושא המיחזור מבהיר לנו בציריות: פסולת אינה מתכלה מעצמה, תוצרת לוואי של צריכה אינו מתנדפת מאליו לחלל. גם מעשים שליליים אינם נמחקים מן המציאות, אינם נמוגים בעשן הזמן, כפי שאולי נוח לחשוב. הם קיימים בהחלט במציאות הרוחנית, מותירים רישומם בעולם השפל וגם רשומים במרומים, באותם ספרים הנפתחים בימי הדין.

מכיוון שכך, ברור לנו שאי אפשר להמשיך הלאה בתעשיית המעשים המסחררת מבלי לתת את הדעת על תוצרי-הלוואי.

לצורך זה ניתנו לנו ימי הרחמים והסליחות, כדי שנוכל להתכונן בהם למשפט, ולהכין מענה לשאלה שנישאל ביום הדין: מה נאגר במחסנים שלנו בשנה החולפת?

מה אכן נמצא שם? המחשבה על כך לא תמיד תנעם לאוזנינו. אמנם איננו משתמשים בכינוי "פסולת", כי הוא כוללני למדי, אך ברור לנו כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא.

אפילו אל המעשים הטובים שלנו סביר להניח שהשתרבבו חומרי לוואי נפסדים, שאריות בלתי רצויות שמעכירות את המטענים.

ה"פסולת" הזו, שהצטברה אצלנו, אינה מדיפה ריחות נעימים במיוחד, ובשעה שהיא עוברת את סף הקיבולת שלה, היא עלולה להיות מסוכנת ולהפיץ זיהום לא רק בקרבנו, אלא גם בסביבה כולה.

אך אין מקום לייאוש, המצב אינו בלתי הפיך. למזלנו, לא נגזר עלינו להקבר חיים תחת ערמות הפסולת שיצרנו במו ידינו. אף אם כשלנו בעוונותינו - לא אבדה תקווה. העוונות לא יכריעו אותנו. בטרם נוצרה בעולם מציאות החטא, נברא לה פתרון קדום, ושמו 'תשובה'.